

Red Star Line.

Antwerpen.

22mei 2014.

Ontstaan.

Clemens Acton GRISCOM (Philadelphia, 15 maart 1841-HAVERFORD (Pennsylvania), 10 November 1912) was een prominente negentiende-eeuwse Amerikaanse scheepsmagnaat , zakenman.

Hij bezocht lokale scholen tot 16-jarige leeftijd toen hij ging werken als klerk in het huis van de verzending van **Peter Wright en zonen**. In 1862 werd hij een partner in het bedrijf. In 1872 werd hij vicevoorzitter van de **International navigatie Com.**, die een vloot van 26 stoomoceaanschepen exploiteerde, bekend als de **Red Star Line**. In 1888 was hij president van beide bedrijven en van de Amerikaanse lijn. In 1902, met financiering van J. **Pierpont Morgan**, werden de bedrijven samengevoegd tot de **Internationale Mercantile Marine**, een scheepvaart vertrouwend bedrijf, die 136 vaartuigen bezat en meer dan vijf trans-Atlantische lijnen. GRISCOM diende later als de eerste voorzitter van de IMM.

Hij was opmerkelijk door zijn inspanningen om te bouwen een aantal handelsschepen om te kunnen concurreren met die van Groot-Brittannië en Duitsland.

Hoe werd er gewerkt om reizigers te vinden?

GRISCOM nam een kaart van Europa en begon volgens zijn inspiratie en zijn ingewonnen inlichtingen bepaalde steden van Europa aan te duiden. Hij dacht aan Parijs, Brussel, Köln, Berlin, Wenen, Boekarest, Boedapest, Praag, Warschau, Odesa, Kiev, St Peterburg tot aan Moskou. Hij concludeerde dat al deze plaatsen gemakkelijk te bereiken waren per trein richting Antwerpen. En toen besliste hij Antwerpen als instaphaven te gebruiken door haar ligging.

Betrokkene is naar Antwerpen gekomen om ter plaatse alles te bekijken. Hij had een groot probleem. Hoe kunnen we schepen van een zekere grote aanmeren. Hij aarzelde niet om de hoogste instanties van het land aan te spreken. Leopold II aanhoort zijn vraag om de haven te moderniseren en de rivier Schelde recht te trekken. De werken werden uitgevoerd in 1877.

Hij laat burelen openen in verschillende steden van Europa en maakt reclame voor de oversteek en voor een beter leven. Deze aanpak had succes want meer dan 2 miljoen mensen doen de oversteek, voornamelijk Joden.

Algemene Politieke en Economische toestand (1870).

- 1865: beëindiging van de Amerikaanse Burgeroorlog. 70.000 doden en voornamelijk van het blanken ras.
- De Pruisische-Franse oorlog wordt beëindigd in Sedan.
- In het Oosten (Rusland vooral) ontstaat een Joden vervolging (Pogroms)
- Het leven op het platte land en in de fabrieken is mensionwaardig.
- In vele landen beginnen de voorbereiding van de WOI; Duitsland, Rusland, Austenrijk, Italië en later Frankrijk en Groot-Brittannië. Velen wensen hun land te verlaten maar kunnen niet wegens de militieplicht.
- 1914: WOI.
- West-Europa lijdt honger en kent de Spaanse Griep.
- 1922: Stalin wordt de machtigste man op het KREMLIN.
- 1923: oprichting van de Nazipartij.
- 1933: wordt benoemd tot Kanselier en "Mein Kampf" verschijnt en wordt verspreid aan o.a. pasgetrouwden.

Red Star Line.

De Red Star Line of Société Anonyme de Navigation Belge-Américaine (SANBA) was een Belgische rederij die een geregelde dienst onderhield tussen Antwerpen en New York en soms tussen Antwerpen en Philadelphia.

De maatschappij behoorde tot de *International Navigation Company* (later **International Mercantile Marine Company**), werd gesticht in **1872** en in **1873** voer het eerste schip de oceaan over. In **1935** ging de maatschappij failliet ten gevolge van de beurscrash van 1929.

De Red Star Line startten in 1872 een bedrijf om olie van de Verenigde Staten naar Europa te transporteren en op de terugweg passagiers mee te voeren. De Amerikaanse overheid verbood het olievervoer op passagiersschepen, waardoor de Red Star Line zich ging concentreren op personentransport. SANBA vestigde zich op de Rijnkaai, dicht bij het Rijnstation. Hier verzamelden de passagiers zich om aan boord te gaan van één van de 23 schepen. Reizigers van de derde klasse moesten eerst hun bagage laten desinfecteren en naar de dokter voor een controle. Die controle gebeurde in het begin in openlucht; pas na vele klachten bouwde de Red Star Line een extra gebouw. In 1913 bevond de rederij zich op haar hoogtepunt: dat jaar vervoerde zij 70.075 reizigers in de derde klasse alleen. Tussen 1914 tot 1918 geen transport.

Aankomst in Antwerpen.

In het begin kwamen de passagiers toe aan de Rijnkaai per trein. De weg naar de loodsen was in de onmiddellijke omgeving. Vanaf 1887 komen de meesten aan in het Centraal Station en moeten hun weg zoeken naar de Rijnkaai.

Er was geen opvang voorzien en het was ieder voor zich. Joden in Antwerpen vangen de joden op, eens aangekomen in Antwerpen. Gezien de toeloop van volk en de taal niet begrijpend, waren de helers, de dieven en de criminelen steeds in beurt aanwezig. Sommigen waren het weinige geld kwijt voor ze ingescheept waren. De last op de plaatselijke bevolking rond de Grote Markt en omgeving deed zich gevoelen. De bevolking maakte hun beklag over aan het stadsbestuur die ingreep.

Schepen en oversteek.

Overtocht duurde 18 dagen. Voor het vertrek werden de passagiers van de 3de klas medisch gecontroleerd. Zij werden ondergebracht in de buik van het schip. Geïmproviseerde slaappleatsen werden in allerijl gebouwd om de passagiers op te vangen. Het eten en het sanitair was gewoon slecht. Na een tijd besepte de rederij dat ze passagiers aan het verliezen waren aan andere maatschappijen en er werd vlug van politiek veranderd. In 1900 werden de schepen groter en veiliger (reddingsboten) en werd een volwaardige 3de klas voorzien. Engels werd op de boot geleerd.

Later werd het voor iedereen een medische controle ingevoerd daar men op Ellis Island strenger geworden was. De passagiers die de VS niet binnen mochten, moesten terug met de boot naar Antwerpen op de kosten van de maatschappij.

Ellis Island.

In totaal reisden er zo'n twee miljoen landverhuizers met de Red Star Line naar Amerika tussen 1873 en 1934. Ongeveer een kwart van dat aantal was Joods. 72% komt aan in Ellis Island vanuit Antwerpen.

1921 vragen de VS regering een visa om binnen te komen.

Hospitalisatiekosten ter plaatse werden gedragen door de rederij.

EMIEL VAN MIEGHEM de schilder heeft schetsen gemaakt van voorttrekkende reizigers, komende uit alle hoeken van EUROPA.

Problemen met de immigranten in US.

Museum.

Het Red Star Line Museum is opgebouwd uit verhalen van mensen die met de rederij naar Amerika zijn gereisd. Centraal staan zes getuigen, onder wie Albert Einstein en Irving Berlin. De hoofdtentoonstelling voert de bezoeker langs de verscheidene reisetappes vanaf het reisbureau in Warschau tot het nieuwe leven in de Verenigde Staten. Het doel is om een indruk te geven van de zware tocht die een Europese landverhuizer moest afleggen om een betere toekomst tegemoet te kunnen gaan. Het laatste deel van de tentoonstelling verbindt het verleden met het heden om aan te tonen dat migratie een universeel en tijdloos gegeven is.

Om een beter beeld te geven bij alle verhalen die het Red Star Line Museum heeft verzameld, bevat de collectie verschillende persoonlijke stukken zoals foto's en documenten, maar ook objecten van de families. Die spullen hebben afstammelingen van de passagiers aan het museum geschonken.

Verschillende instellingen en andere musea hebben werken uitgeleend. Zo gaf het Koninklijk Museum voor Schone Kunsten De landverhuizers van Eugène Laermans. De familie van Irving Berlin gaf het Red Star Line Museum een transponeerpiano in lange bruikleen. De componist was als vijfjarige jongen een migrant op de Rijnland, een van de Red Star Lineschepen.

De belangrijkste schenker aan het museum is de vzw De Vrienden van de Red Star Line. Deze vereniging verwierf de collectie van Robert Vervoort. Deze oud-havenarbeider verzamelde na zijn pensioen meer dan vijfduizend voorwerpen van Red Star Line, waaronder de oprichtingsakte van de SANBA.

Het Red Star Line Museum is gevestigd in de oude gebouwen van de Red Star Line die in 2001 door de Vlaamse Overheid werden erkend

als monument. Vier jaar later koopt de stad Antwerpen de loodsen om er een Red Star Line Memoriaal in te richten. Uiteindelijk heeft de restauratie als doel om er een museum van te maken. Het Amerikaanse architectenbureau Beyer, Blinder Belle Architects & Planners LLP, dat eveneens het ontwerp maakte voor het museum op Ellis Island, tekende een plan uit om de gebouwen in hun eer te herstellen. Zij baseerden zich daarvoor op de staat van de loodsen in 1921. Als belangrijk nieuw element voegden zij een toren toe in de vorm van een sloopsteen. Die vormt een verband met het water en biedt uitzicht over Antwerpen en de haven.